

Державна влада. Функції держави

Очікувані результати.

Після цього уроку ви зможете:

- *пояснювати та застосовувати* поняття «державна влада»;
- *називати ознаки* державної влади;
- *характеризувати* функції держави;
- *висловлює* судження щодо ролі держави в житті людини та суспільства.

Пригадайте!

Коли і чому виникає держава? Які ознаки держави ви пам'ятаєте? Які з них ви вважаєте головними?

Почнемо!

В первісному додержавному суспільстві найбільш досвідчені члени колективу мали, як правило, беззастережну підтримку спільноти і ставали представниками влади саме через свій авторитет. Влада в державі будується за іншими принципами. Тож говорять про силу авторитету в додержавний період і авторитет сили в державі.

1. Що таке державна влада?

Суспільна влада притаманна тільки людському суспільству і означає здатність і можливість одних осіб впливати на інших за допомогою різних важелів (авторитету, переконання, насилля). Влада може бути різною, в залежності від того, кому вона належить і на кого поширюється. Скажімо, коли батьки контролюють ваше навчання, то вони застосовують батьківську владу,

в основі якої покладено життєвий досвід і авторитет. Настоятель церкви, звертаючись до вірян, впливає на їх поведінку, користуючись релігійною владою.

Наявність влади серед людей цілком звичайне явище, тому що вона забезпечує нормальне функціонування різних сфер суспільства. Особливим різновидом соціальної влади є державна влада.

Державна влада – це така форма суспільної влади, яка характеризується суверенністю, універсальністю та здатністю владно-примусового впливу на поведінку всіх людей та організацій, що забезпечується державно-правовими методами. Державну владу й державу не можна ототожнювати. Державна влада – це спосіб керування суспільством, а держава – форма організації суспільства.

Сьогодні патрульні
Харкова затримали
чоловіка, ймовірно,
причетного до злочину

*Національна поліція України - це центральний орган виконавчої влади, який служить ... (для) підтримання публічної безпеки і порядку.
Закон України «Про Національну поліцію», ст.1*

Якими є ознаки державної влади? Як її не сплутати з іншими видами влади? Виділяють її наступні ознаки. Державна влада посідає найвище місце серед усіх інших видів влади та має функції, які не має жодна з влад, що означає її *верховенство*. Вона обирається народом на законних підставах, засновується на положеннях права і закону, тобто є *легітимною*. Державна влада є *суверенною*, бо вона незалежна від будь-якої влади всередині країни та поза її межами, може самостійно приймати закони, підписувати договори. Також державна влада має бути *публічною*, тобто здійснюватися офіційно за допомогою спеціально створених органів і установ (президент, парламент, кабінет міністрів, суди тощо). До того ж, державна влада здійснюється шляхом вольового впливу на суспільство, її рішення обов'язкові до виконання,

невиконання тягне за собою юридичну відповідальність, тобто вона є обов'язковою.

*Підготовка та проведення виборів Президента України здійснюються публічно і відкрито.
Закон України «Про вибори Президента України», ст. 13*

2. Що таке функції держави?

Держави виникли на певному етапі розвитку людства для того, щоб полегшити управління людським суспільством та вирішити певні завдання, що перед цим суспільством стояли.

Основні напрямки і види діяльності держави на певних етапах розвитку, спрямовані на досягнення її завдань, називаються **функціями держави**.

Функції держави дуже різноманітні. Доцільно їх розглядати за видами.

За територією виконання функцій розрізняють внутрішні і зовнішні функції держави, що виявляються в різних сферах життєдіяльності суспільства: економічній, політичній, соціальній, ідеологічній тощо.

Внутрішні функції держави — це напрямки державної діяльності,

пов'язані з реалізацією політичної влади всередині країни (наприклад, забезпечення прав і свобод людини, охорона довкілля, підтримка соціально незахищених верств населення тощо).

Зовнішні функції держави — це напрямки державної діяльності, що виражають зовнішню політику і торкаються інтересів інших держав, міжнародного життя (наприклад, розвиток міжнародних відносин, дослідження і освоєння Світового океану і космосу, боротьба з тероризмом).

Надзвичайно важливими є функції держави в різних сферах суспільного життя. До таких функцій відносять наступні:

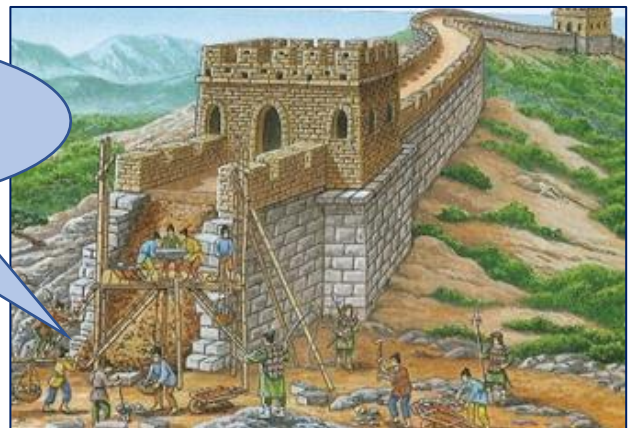
- *політичні*, що визначають порядок реалізації політичної влади в суспільстві (наприклад, захист правопорядку, захист інтересів корінних народів і національних меншин, які проживають на території держави);

Їхав козак за Дунай,
сказав
«Дівчино, прощай! ...»

Охорона території держави і боротьба з зовнішніми ворогами – політична функція держави

Во славу імператора
Цінь Ши Хуан-ді!

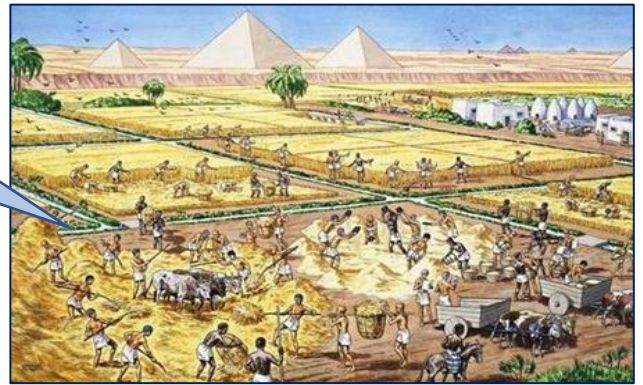

Будівництво Великого китайського муру – здійснення політичної функції держави

- *економічні*, які характеризують діяльність держави в процесі регулювання економічних відносин (наприклад, створення умов для розвитку малого та середнього бізнесу, боротьба з безробіттям, інфляцією);

Треба встигнути
до розливу Нілу!

*Члени громад в Стародавньому Єгипті
були зобов'язані створювати іригаційні
споруди та обробляти землю*

В Україні мають
бути гарні дороги!

*Будівництво і ремонт доріг в Україні
проводять дедалі активніше*

• гуманітарні (соціальні), які забезпечують здійснення основних прав і свобод особистості, в тому числі у галузях освіти, екології, охорони здоров'я, науки, культури тощо (розвиток спорту, забезпечення здобуття якісної освіти, підтримка розвитку національного кінематографу).

Життя!!!! Смерть!

*Римські імператори влаштовували
гладіаторські бої для розваги публіки*

Хто хоче до
дошки?

*Кожен має право на освіту. Повна
загальна середня освіта є обов'язковою.
Конституція України, ст.53*

Функції держави також поділяються за соціальним значенням, вони бувають:

- *основні* – найважливіші напрямки діяльності держави на певному етапі розвитку суспільства (захист прав і свобод людини, захист суверенітету і територіальної цілісності тощо);

А ви уклали
декларацію з
сімейним лікарем?

Кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування. Конституція України, ст.49

Податки – це школи,
лікарні, дороги, армія
в державі ...

Кожен зобов'язаний сплачувати податки і збори в порядку і розмірах, встановлених законом. Конституція України, ст.67

- *неосновні (додаткові)* функції – напрямки діяльності держави щодо здійснення конкретних завдань, які є складовими основних функцій, (управління персоналом, оподаткування, фінансовий контроль тощо).

Отже, державна влада – це влада, що здійснюється через державні органи з метою прийняття і приведення в життя законів, призначених для врегулювання відносин як у самій державі, так і на міжнародному рівні. Держава виконує різноманітні функції, роль яких полягає у розв'язанні різноманітних завдань, що стоять перед суспільством.

Чому всі держави різні? Чому в деяких державах правлять королі, а в деяких президенти? *Про це та багато іншого ви дізнаєтеся на наступному занятті ☺.*

Перевірте, чи все ви зрозуміли
по цій темі, переглянувши
ПРЕЗЕНТАЦІЮ до заняття.

Якщо на всі питання ви
зможете відповісти, значить,
теоретичний матеріал ви
засвоїли!